

Enemmän kuin golfkenttä

– Hyödynnä kentän luonto- ja kulttuuriarvoja

Vattenriket®

Johdanto

Monille golfaajille luontokokemus on yhtä tärkeä kuin itse peli. Golfkentät sijaitsevat usein luonnonkauniilla alueilla, ja koska golfkenttäalueesta vain pientä osaa käytetään golfin pelaamiseen, ovat kentät monin paikoin käyttämätön resurssi. Eri toimenpiteiden avulla ja tiedotusta lisäämällä voitaisiin golfkenttiä käyttää tehokkaammin.

Sterf, pohjoismaisten golfliittojen yhteinen tutkimus- ja kehityssäätiö, on viime vuosina työskennellyt monitoimigolfkenttien konseptin parissa. Tämä tarkoittaa kenttää, joka golfin pelaamisen lisäksi voi palvella muita tarkoituksia, esimerkiksi edistää maaseudun kehittämistä, suojella luonto- ja kulttuurikohteita ja biologista monimuotoisuutta sekä toimia ulkoilu- ja virkistysalueena. Kristianstadin golfseura Åhusissa Ruotsissa on työskennellyt useiden vuosien ajan yhdessä Kristianstadin Vattenriketin biosfääritoimiston kanssa tehdäkseen kentästä monikäyttöisen.

Rajat ylittävä yhteistyö golfseurojen ja viranomaisten, voittoa tavoittelemattomien yhdistysten ja asiantuntijaryhmien välillä ei ainoastaan edistä golfkenttien tehokkaampaa ja luovempaa käyttöä. Yhteistyö johtaa usein osaamisen kasvuun ja taloudellisempiin ratkaisuihin. Monet golfkentät sijaitsevat luonnonkauniilla alueilla, tuulenpieksemillä rannoilla, polveilevissa mäkimaisemissa tai rehevien metsien keskellä, joten miksei useammille ihmisille annettaisi mahdollisuutta nauttia näistä upeista ympäristöistä?

Luontoarvot ja monimuotoisuus

18-reikäinen golfkenttä on kooltaan noin 65-70 hehtaaria, ja vain pieni osa siitä koostuu itse golfreitistä leikattuine nurmineen. Ei ole harvinaista, että golfkenttiä rakennetaan vanhoihin kulttuurimaisemiin, rannoille tai alueille, joissa on vanhoja puumetsiköitä, mikä antaa monille golfkentille suuret mahdollisuudet biologisen monimuotoisuuden edistämiseen.

Toiminnallisella tasolla on tärkeää arvioida veden, lannoitteiden ja torjunta-aineiden käyttöä. Myös leikkuukäytäntöjä kannattaa tarkistaa, esimerkiksi jos golfkentällä on erityinen kasvikanta, ja varsinkin jos kentällä on harvinaisia sammakkoeläimiä, jotka öisin ja aikaisin aamulla liikkuvat leikatuiilla pinnoilla.

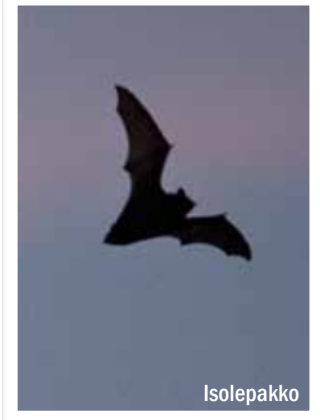
On tärkeää hankkia tietoa, niin että golfkentän kasvi- ja eläinkuntaa osataan tukea. Ehkä paikalliset asiantuntijat tai joku osaava golfklubin jäsen voisivat auttaa kasvien, eläinten ja kulttuuriarvojen inventoinnissa? Tulosten pohjalta voidaan laatia hoitosuunnitelma, joka sisältää prioriteetit ja toimenpide-ehdotukset.

Monilla golfkentillä on yksinäisiä jättiläispuita tai vanhoja metsiköitä, joissa on runsaasti kuollutta puuta. Monille hyönteislajeille ovat kuollutta ja kuolevaa puuta sisältävät, etelään viettävät rinteet, jossa maa lämpenee nopeasti, erityisen hyödyllisiä. Näissä ympäristöissä on usein myös runsaasti sieniä ja jäkälää sekä koloissa pesiviä ja hyönteisiä syöviä lintulajeja. Avoimemmissa tai biologisesti köyhissä ympäristöissä voidaan rakentaa risukasa, niin sanottu eliövarasto, joka hyödyttää biologista monimuotoisuutta.

Yksi golfkentän tärkeistä ympäristöistä, joita voidaan rakentaa tai kehittää edelleen, ovat kosteikot, purot ja lammot. Vesi houkuttelee usein sammakkoeläimiä, ja lammista voi tulla myös vesilintujen pesäpaikkoja. Rapujen istuttamista pitäisi välttää, koska ne ovat haitallisia sammakkoeläimistöille.

Ruohon kerääminen karheikkojen leikkaamisen yhteydessä hyödyttää mm. niittykukkia ja hyönteisiä.

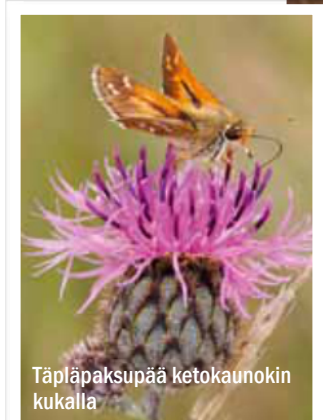
Isolepakko

Lepakat hyötyvät monimuotoisesta puistoalueesta, jossa on runsaasti hyönteisiä.

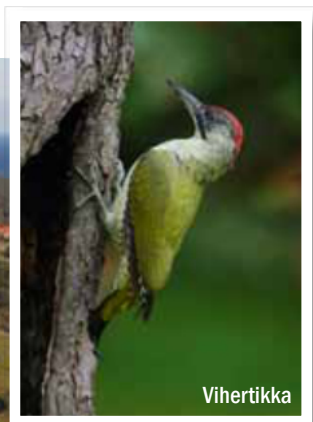

Rupikonna

Kutuvesistö sammakkoeläimille

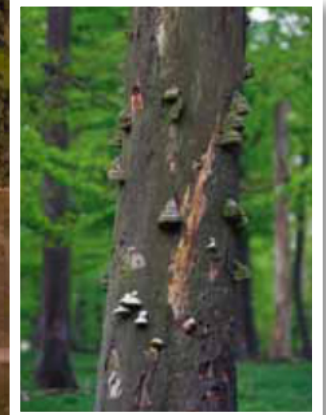

Täpläpaksupää ketokaunokin kukalla

Vihertikka

Kololintuja

Kuolleita ja lahoavia puuta

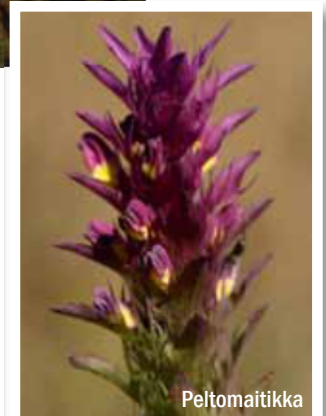
Hietasisilisko

Neitoperhonen

Kultapistiäinen

Peltomaitikka

Kulttuuriarvot

Suuri osa golfkentistämme sijaitsee vanhoilla kulttuuri- ja maatalousmailla ja useimmilla on jäänteitä vanhoilta ajoilta. Kyse voi olla kivimuureista, hautakummuista tai kulttuurirakennuksista kuten myllyistä ja torpista. Kulttuurikohteet voivat myös olla vähemmän näkyviä, kuten rautatiepenkereet, hiidenkiukaat tai aitaukset.

Menneiden aikojen jäljet voivat joskus olla piilossa, jolloin arkeologisesta tutkimuksesta voi olla apua. Erityisesti uuden kentän rakentamisen yhteydessä on syytä tehdä kattava tutkimus. Yhteistyö Museoviraston, museoiden ja paikallisyhdistysten kanssa antaa tietoa kulttuuriarvoista, ja niiltä saa myös käytännön apua golfkentän historiallisten kohteiden kunnostukseen ja esiintuomiseen.

Muinaisjäänteet ja vanhat kiviaidat ovat näkyvästi esillä monilla golfkentillä.

Monikäyttöinen golfkenttä

Monikäyttöinen golfkenttä ei ole vain paikka golfpelille. Siellä on tilaa useille eri toimijoille, jotka jatkuvan vuoropuhelun ja eri projektien ympärillä tapahtuvan yhteistyön kautta tekevät golfkentästä elävän ympäristön, jota leimaa molemminpuolinen huomioiminen.

Golfkentällä on hyvät mahdollisuudet ulkoiluun, kuten juoksuun, ratsastukseen ja talvella hiihtoon. Tilaa voi myös olla esimerkiksi koirakerhoille ja muulle yhdistystoiminnalle.

Golfkentän luontoarvoja voidaan parantaa aktiivisilla luonnonsuojelutoimilla, kuten äestyksellä, istutuksilla tai perustamalla kosteikkoja. Näiden arvojen havainnollistamiseksi ja vierailijoiden huokuttelemiseksi voidaan esimerkiksi järjestää opastettuja kukkakävelyitä, sienestystä, lintujen tarkkailua tai asiantuntijoiden kenttäluentoja.

Monissa paikoissa golfkenttien tilat ovat talvella enemmän tai vähemmän käyttämättömiä. Keittiötä ja ravintolaa voitaisiin tällöin käyttää sosiaalisiin tapahtumiin, kuten ruoanlaittokursseihin tai tietokilpailuihin.

Näin teimme Åhusissa

- Kasviston ja eläimistön inventaario.
- Luontoarvojen hoitosuunnitelma.
- Golfkentän koealueet, joilla testataan erilaisia maankäsittelymenetelmiä paikallisten hyönteislajien tukemiseksi.
- Golfkentälle yleisölle tarkoitettu kävelypolku, jossa polkumerkinnot ja opasteet.
- Kentän vieressä ulkoluokkahuone ja ulkomuseo, jossa esitellään alueen luontoa ja kulttuuria.
- Vuosittaiset kasvistovaellukset kentällä.

Tietyt hyönteislajit tarvitsevat paljasta hiekkaa. Åhusin Kristianstadin golfkentällä äestetään, kynnetään ja kaivetaan karheikkoja hyönteisten vuoksi.

Kuva: Carina Wettemark

Kuva: Carina Wettemark

Kuva: Carina Wettemark

Monitoiminen golfkenttä tarjoaa tilaa erilaisille aktiviteeteille, kuten opetustoiminnalle, hyönteistutkimukselle ja kasvikävelyille.

Tiedotus golfkentän luonto- ja kulttuuriarvoista voi tehdä golfkierroksesta rikkaamman.

Tiedottaminen ja saavutettavuus

Saavutettavuus ja tiedottaminen alueen arvoista ovat tärkeitä, niin että monitoimigolfkentän mahdollisuudet saataisiin täysimääräisesti hyödynnettyä.

Saavutettavuutta kentällä voidaan helpottaa rakentamalla esimerkiksi merkitty polkujen verkosto, siltoja vesistöjen yli tai uusia teitä. Saavutettavuuden parantamisen lisäksi vierailijat voidaan ohjata halutuille alueille näitä reittejä pitkin.

Kiinnostuksen herättämiseksi, tiedon levittämiseksi ja ristiriitojen välttämiseksi on tärkeää, että tiedotus on kattavaa ja helposti saatavilla. Tietoa voidaan jakaa opasteilla ja kylteillä kävelyreittein varrella ja kulttuurikohteissa tai julkaista seuran verkkosivuilla. Lintujen ja kasvien tarkkailu ja kulttuurihistoria ovat suosittuja, joten miksipä ei seuran kenttäopasta voisi rikastuttaa lyhyillä tiedoilla eri golfväylillä esiintyvistä kasveista tai eläimistä tai vanhan kulttuurimaiseman näkyvissä olevista jäänteistä.

Tämä on opas sinulle, joka työskentelet golfkenttien hoidon ja suunnittelun parissa. Tässä on vinkkejä siitä, kuinka golfkenttäsi voi antaa lisäarvoa niin golfaajille ja ulkoilijoille kuin kasveille ja eläimille.

Esitteen on tuottanut Kristianstads Vattenriken Biosfääritoimisto osana hanketta "Monitoiminnallinen golfkenttä ainutlaatuisine luonto- ja kulttuuriarvoineen". Hankkeen on osittain rahoittanut Sterf – Skandinaavinen nurmi- ja ympäristötutkimussäätiö. Biosfääritoimisto on tehnyt yhteistyötä Åhusilaisen Kristianstadin golfseuran kanssa usean vuoden ajan monikäyttöisen golfkentän luomiseksi. Lue lisää hankkeesta nettisivuilta.

www.vattenriket.kristianstad.se

Sterf

Vattenriket